

ROLUL PUBLIC AL BISERICII ÎN LUPTA ANTICORUPȚIE

Drd. Radu Cristian MARIȘ

*Facultatea de Teologie Baptistă, Universitatea din București
radumaris2013@yahoo.com*

Abstract: The Public Role of the Church in the Battle against Corruption

This study examines corruption from an ethical-theological perspective. He starts from the idea that there is a connection between corruption and injustice. Also, the study is clear on the face, despite the numerical growth are considered one of the evangelical Christians in Romania, the involvement in the problem of corruption, the public element and the personal morality of the left behind. Consequently, this study will identify certain principles of care to inform and hold the content of theological discourse on the involvement of the church in the public sphere, in general and in the fight against corruption in particular. The article assesses the public role of the church in anti-corruption and provides a paradigm shift in the fight against corruption from secular to theological based approaches.

Keywords: *Church, Bible, corruption, ecclesiology, public theology*

Corupția este una dintre provocările care afectează societatea. Murray și Spalding¹ consideră corupția ca fiind principala cauză a suferinței și a lipsurilor umane. Corupția afectează nu doar administrația statului, ci fiecare parte a societății, inclusiv biserica. Acest „virus al corupției” a penetrat sistemele de funcționare atât la nivel local, cât și la nivel global. În ultimii ani, s-a observat o creștere a atenției cu privire la provocările corupției și ale nedreptății sociale și amenințările lor la adresa omenirii. De aceea, în acest studiu vom analiza problema corupției dintr-o perspectivă etico-teologică.

¹ Murray, M. & Spalding, A., *Freedom from official corruption as a human right*, Brookings Institution, Washington, DC., 2015, p.1.

1. O analiză conceptuală asupra corupției și nedreptății sociale

Potrivit lui Weithman, „dreptatea este unul dintre subiectele care au dominat etica filozofică în ultimele decade”.² Pentru început, ar trebui notat că vom defini corupția așa cum este înțeleasă în șase domenii diferite.

1.1. Corupția în discursul tradițional

Termenul „corupție” vine de la latinescul *corruptio*, care are sensul de „decădere morală, purtare rea, stricăciune, putreziciune”.³ Această perspectivă etimologică deja indică faptul că corupția are implicații morale. Corupția este definită astfel:

- ✦ Eșecul moral cu privire la interesul public în favoarea unui interes personal nelegitim.⁴
- ✦ O deviere (decădere) socială nedorită de la un anumit ideal, normă sau standard.⁵
- ✦ Urmărirea intereselor personale de unul sau mai mulți actori prin direcționarea intenționat greșită a resurselor organizaționale sau pervertirea rutinei organizaționale.⁶

Bazat pe cele menționate mai sus, putem spune că prin corupție înțelegem o trădare a încrederii, o distrugere sau pervertire a integrității sau fidelității față de oameni în ce privește îndeplinirea îndatoririlor, a-i determina să acționeze necinstit, este un act de primire sau oferire a unei mite.

1.2. Corupția din perspectivă politică

Potrivit lui J.S. Nye, corupția este definită din perspectiva politică ca acel „comportament ce deviază de la îndeplinirea îndatoririlor oficiale a poziției publice, dobândite prin alegere sau numire, din cauza câștigului personal,

2 Weithman, P.J., Nicholas Wolterstorff's "Justice: Rights and Wrongs": An Introduction. *The Journal of Religious Ethics* 37(2):179-192.2009, p.179.

3 Milovanovic C., *Corruption and human rights: Making the connection*. International Council on Human Rights Policy. Versoix: Switzerland. 2001, p.15.

4 Windsor, *Corporate and government corruption: International cooperation and domestic regulation*. In Rahim, M.A., Mackenzie, K.D. and R.T. Golembiewski (eds), *Current Topics in Management*, Vol. 9.Greenwich, CT: JAI., 2004, p.141.

5 Banfield, E.C., Corruption as a feature of governmental organization. *Journal of Law and Economics* 18:587-609. 1975.

6 Lange, D.A., Multidimensional conceptualization of organizational corruption control. *Academy of Management Review* 33(3): 710-729. 2008, 710.

de familie, a unei clii private sau pentru câștig al statutului.⁷ În acest sens, corupția este legată de acțiunile decidenților politici. Astfel, corupția politică se manifestă prin alocarea intenționat greșită a resurselor dar, și prin deciziile luate. Corupția politică înseamnă manipularea instituțiilor politice și a sistemului politic, având ca rezultat decăderea instituțională.

1.3. Corupția din perspectivă economică

Economiștii înțeleg corupția în linii economice, dar și în ce privește natura dinamicii puterii implicate în procesele deciziilor economice. Astfel, putem defini corupția economică ca folosirea greșită a resurselor pentru producerea și distribuirea bunurilor. De exemplu, economistul Jain definește corupția ca „un act prin care puterea oficiului public este folosită pentru câștig personal într-o manieră ce contravine regulilor jocului.” Corupția economică se referă la vânzarea de către oficialii statului, a proprietăților statului pentru câștig personal⁸, dar și la relele cauzate de nedezvoltarea economică, care distorsionează alocarea bunurilor economice, favorizând pe unii și defavorizând pe alții, ducând la distribuirea inechitabilă a câștigului. Aceste definiții ale corupției economice cuprind problema sărăciei, dezvoltarea sau lipsa ei, globalizarea și astfel, prosperitatea ființelor umane.

1.4. Corupția din perspectiva antropologică

Pentru antropologi, corupția este înțeleasă cu referire la relațiile umane, personalizare și rețele sociale și modul în care trăiesc oamenii în căutarea lor de împlinire a nevoilor materiale și sociale. De exemplu, Dorle⁹ afirmă că corupția „este un fenomen ce apare ori de câte ori sunt formate rețele oficiale sau neoficiale” adică „a privi la corupție din punct de vedere antropologic atrage atenția oamenilor spre problemele de semnificație și interacțiune socială”. Pentru înțelegerea discursului antropologic asupra corupției este crucial să înțelegem percepțiile din punct de vedere antropologic a comportamentului legitim, complexitatea culturilor și valorile culturale, contextualizarea și experiența socială.

7 Nye, J.S., Corruption and political development: A cost-benefit analysis. *American Political Science Review* 61(2):417-427.1967, p.419.

8 Schleifer, A. and Vishny, R.W., Corruption. *The Quarterly Journal of Economics* 108(3):599-617, p.1.

9 Haller, D. and Shore, C. (eds.), *Corruption: Anthropological perspectives*. London: Pluto.2005, p.201.

1.5. Corupția din perspectivă filozofică

Baza definiției pentru corupție din perspectivă filozofică este legată de Aristotel, Kant și Hobbes și modul în care au înțeles ei moralitatea și rațiunea umană ca: „a fi fideli propriei rațiuni (Kant), deoarece fiecare aspiră către împlinirea umană (Aristotel)¹⁰, sau pentru că păstrarea contractului cu aproapele tău este necesar pentru prevenirea haosului social și a războiului (Hobbes)...”¹¹ Plecând de la această abordare și de la discursul filozofic asupra corupției, accentul cade aici pe importanța valorilor morale care sunt întrețesute cu perspectiva clasică asupra valorii rațiunii. De aceea, nu-i de mirare că unii filozofi contemporani cum ar fi Dawkins consideră corupția ca pe „un act amoral” sau „un eșec moral”, care, potrivit acestora, are ca sursă moralitatea irațională sau egoismul.

1.6. Corupția din perspectivă legală și judiciară

Această perspectivă consideră corupția ca o atitudine de neascultare față de lege, stat și funcționarea societății. În sistemul justiției, corupția este privită ca o încălcare a regulilor și a normelor unui cadru particular.

2. O scurtă prezentare a formelor de corupție și nedreptate din Biblie

Cele mai obișnuite forme de corupție despre care citim în Biblie sunt mita și exploatarea. În vremea noastră, mita este înțeleasă ca „orice este dat unei persoane pentru a o determina să facă ceva ilegal sau greșit, sau împotriva voinței sale,¹² iar exploatarea este definită „ca actul sau crima luării banilor sau proprietății cuiva prin forță, fraudă, intimidare, amenințare, opresiune.”¹³ În Biblie atât exploatarea semenului, cât și mita sunt considerate păcătoase (Leviticul 6:2-4; Isaia 30:12-13; Ezechiel 22:12; Amos 5:12). În câteva situații, mita și exploatarea semenului sunt strâns legate (Isaia 33:15; Ezechiel 22:12; Amos 5:11-12). Dumnezeu

10 Rotaru, I-Gh., *Istoria filosofiei, de la începuturi până la Renaștere*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2005, p. 172.

11 Lucas, G. and Rubel, W., *The moral foundations of leadership*. Boston, MA: Pearson Education, 2004, p.116.

12 Hanke, A., *Bribery*. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*. Vol. 1. Nashville, TN: Thomas Nelson, 1975, p.653.

13 Peterson, L.M., *Extortion*. In *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*. Volume 2, 452.1975, p.52.

condamnă mita deoarece ea „strâmbă dreptatea” (Deuteronom 16:19). Gamble spune că „în Vechiul Testament este o continuă accentuare a păricolelor legate de mită și efectele ei în distrugerea dreptății.”¹⁴

Pe de altă parte, Noul Testament ne oferă mult material cu privire la mită, judecători și exercitarea responsabilă a puterii. Lucrul acesta este observat în relatările despre plata celor 30 de arginți lui Iuda pentru a-L trăda pe Isus (Matei 26:14-16; Marcu 14:10; Luca 22:3-5), mita oferită soldaților care păzeau mormântul lui Isus (Matei 28:11-15) și întâmplarea cu Petru și Simon Magul (Faptele apostolilor 8:18-23).

Un alt lucru pe care îl arată Biblia cu privire la natura corupției sunt consecințele acestui lucru. Mita și exploatarea semenului sunt un succes de scurtă durată (Proverbele 22:16), cel înțelept ajungând astfel un nebun (Eclesiastul 7:7), neavând împlinire prin câștigul dobândit pe această cale (Eclesiastul 5:10) și cel mai rău, fiind judecat de Dumnezeu (Maleahi 3:5).

Profeții Vechiului Testament vorbesc mult despre problema corupției și a dreptății, condamnând exploatarea celor săraci și anunțând iminenta judecată a lui Dumnezeu pentru acest lucru (Amos 2:7; 5:11; 8:4; Isaia 3:15; Ezechiel 22:29). Cei din Israel erau acuzați de înșelăciune prin modificarea măsurii, creșterea prețurilor, fraudare și vinderea grâului împreună cu neghina (Amos 8:4; Osea 12:7). Conducătorii evrei erau acuzați de disprețuirea dreptății și distorsionării a ceea ce este corect (Mica 3:9), judecătorii erau corupți (Amos 5:7; 6:12; Habacuc 1:4), luau mită și oprimeau pe săraci, văduve și străini (Ezechiel 22:29; Isaia 5:23; Amos 5:12).¹⁵

Literatura înțelepciunii vorbește despre faptul că dreptatea reflectă caracterul lui Dumnezeu și afirmă că oamenii trebuie să fie preocupați de semenii lor, pentru că și Dumnezeu este preocupat de ei (Psalmi 146:7-9; Proverbe 31:8; Iov 29:12-17).

Din perspectiva Noului Testament, dreptatea divină și adevărată este descoperită în Cristos. El a adus dreptatea când a inaugurat împărăția lui Dumnezeu, o împărăție „clădită pe viața, moartea și învierea lui Isus Cristos” și este o împărăție a dreptății.¹⁶

14 Gamble, A.J., Justice. *Encyclopedia of biblical and Christian ethics* 1987. Nashville, TN: Thomas Nelson, 1987, p.217.

15 Lonsdale, J., Compromised critics: Religion in Kenya's politics. In Knighton, B. (ed.), *Religion and politics in Kenya. Essays in honor of Meddlesome Priest*. New York, NY: Palgrave, Macmillan, 2009, p.58-94.

16 Broughton, G., *Restorative justice: Opportunities for Christian engagement*. International Journal of Public Theology 3:299-318, 2009.

Atunci când vorbim despre subiectul corupției și al exploataării semenului, inevitabil vom vorbi despre caracterul lui Dumnezeu și pentru studiul nostru următoarele sunt aplicabile în mod direct: Dumnezeu este Creatorul, Dumnezeu este Susținătorul, Neprihănirea lui Dumnezeu și suveranitatea lui Dumnezeu.¹⁷ Provocarea Mica este o coaliție creștină internațională de fundații creștine, biserici, organizații care mobilizează creștinii împotriva sărăciei globale. Această campanie este lansată în vreo patruzeci de țări din toată lumea și logica teologică care stă la baza acțiunii poate fi rezumată astfel: ... *totul începe cu caracterul lui Dumnezeu; povestea lui Dumnezeu și a lumii; natura facerii noastre după chipul lui Dumnezeu și creșterea noastră în asemănarea cu Fiul pe care o realizează Duhul în lupta noastră pentru dreptate și evanghelie; forma comunității realizată prin lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu și prin harul transformator; viitorul spre care ne îndreptăm și pe care Dumnezeu îl formează în noi prin puterea Duhului, poruncile care ne formează perspectiva asupra lumii și stilul de viață.*¹⁸

De a lungul secolelor, mulți teologi au reflectat la caracteristicile lui Dumnezeu într-un „demers de a exprima conceptual ... atât ființa lui Dumnezeu, cât și implicațiile acestei ființe pentru existența umană pe pământ.”¹⁹ Din analiza acțiunilor și a caracterului lui Dumnezeu, putem identifica câteva norme și valori biblice, incluzând, compasiunea pentru cei vulnerabili, marginalizați și oprimați (Exodul 22:22), grija pentru cei săraci (Leviticul 23:22), promovarea dreptății (corectitudine în afaceri – Leviticul 19:36, corectitudine în distribuirea pământului țării – Leviticul 25:8-4; și plata muncitorilor – Maleahi).²⁰ Evident, o perspectivă corectă asupra dreptății va lua în considerare și narațiunile și învățăturile biblice despre Dumnezeu în Isus Cristos și Duhul Sfânt, deoarece în Noul Testament, dragostea și responsabilitatea activă față de alții este în centrul lucrării lui Isus. Lucrarea lui Isus arată inima Tatălui (Matei 22:37-40).

17 Erickson, M.J., *God the Father Almighty: A contemporary exploration of the Divine Attributes*, Grand Rapids, MI: Baker. 1998.

18 Micah Challenge 2013. Online la : <http://www.micahchallenge.org/beinformed/goodgovernance/theology-and-good-governance/338-goodness-and-goodgovernance>. Accesat: 2 februarie 2020.

19 Gunton, *The promise of Trinitarian theology*. Edinburgh: T. & T. Clark.1997, p.7

20 Gordon, G., *Evangelical advocacy: A response to global poverty. Mission of Church and Role of Advocacy*. Papers, PDF Files, and Presentations. Book 5. Online at: <http://place.asburyseminary.edu/engaginggovernmentpapers/5>. Accesată: 22 februarie 2020.

Vorbind despre iubire, intenția lui Dumnezeu pentru bărbați și femei este aceea de a se bucura de un grad mare de libertate, care include libertatea de a-L cunoaște pe Dumnezeu și de a trăi cum doresc, în limitele responsabilităților față de ceilalți. Alt valori includ reconcilierea și pacea în cadrul comunității – dorința lui Dumnezeu este ca toți oamenii să trăiască în pace unii cu alții, iar reconcilierea (dintre oameni) este parte a planului lui Dumnezeu pentru omenire (Matei 5:9). De fapt, roada Duhului (Galateni 5:22-23) include dragostea și pacea și acestea pot și trebuie înțelese în lumina valorilor dreptății, corectitudinii și a compasiunii.

3. Rolul public al bisericii în contextul corupției

3.1. Considerații biblice și teologice de bază cu privire la biserică

Cuvântul grecesc *ekklesia* derivă de la *ek* (însemnând „afară din”) și *klesis* (însemnând „o chemare” – *kaleo*, „a chema”) și era folosit de greci cu referire la cetățenii strănși pentru a discuta problemele Statutului.²¹ Acest cuvânt (*ekklesia*) a fost considerat în mod tradițional ca și punct clasic de îndepărtare atunci când vorbim despre ceea ce este biserica din punct de vedere biblic și teologic. Petru folosește cuvântul *ekklesia* pentru a demarca un grup de persoane individuale, care sunt prezentați ca un popor ales a lui Dumnezeu (1 Petru 2:9), iar Pavel consideră acest grup (*ekklesia*) ca fiind unul special, numindu-l Trupul lui Cristos, datorită unirii sale cu Cristos (Efeseni 1:22-23).

Accentul pus pe conceptul „chemării” sau „chemării afară” înseamnă că biserica nu este clădirea unde se întâlnesc oamenii, ci este comunitatea care răspunde chemării lui Dumnezeu în Isus Cristos. Ferguson și Wright²² ne oferă o explicație bună cu privire la expresia „un popor chemat” și „o adunare vizibilă.”

Biserica poate fi definită așa cum o vede Dumnezeu, așa-numita „biserică invizibilă.” Aceasta este formată din numele tuturor celor scriși în cartea vieții Mielului (Apocalipsa 21:27). „Biserica vizibilă” este biserica așa cum o vedem noi, familia celor credincioși. Această distincție ne ferește de a considera membralitatea ca mântuire sau desconsiderarea identificării publice cu poporul lui Dumnezeu.

21 Vine, W.E., *Expository dictionary of Bible words*. Cambridge: Cambridge University Press, 1985, p.83.

22 Ferguson, B. and Wright, D.F. (eds.), *New Dictionary of Theology*. Illinois, IL: InterVarsity, 1988, p.141.

Din cele afirmate mai sus și teologic vorbind, Isus Cristos este central pentru a înțelege ce este biserica. Cristos este centrul bisericii și este prezent împreună cu poporul Său prin puterea Duhului Sfânt care locuiește în biserică și o susține, idee susținută de mulți teologi contemporani, cum ar fi Jurgen Moltmann care spune: „... fără Cristos, nu există biserică. Există o singură biserică dacă și atâta timp cât Isus Cristos din Nazaret este crezut și recunoscut ca și Cristosul lui Dumnezeu.”²³

Mai mult, potrivit Noului Testament, termenul „biserică” se referă și la întâlnirea urmașilor lui Isus, adică orice întâlnire a oamenilor care cred în Dumnezeu sau toți oamenii dintr-o anumită arie care sunt creștini. Această accentuare pe locație se aplică unui grup de credincioși chiar și atunci când nu sunt adunați laolaltă. De asemenea, o altă implicație care se desprinde de aici este aceea că acei credincioși aflați într-o anumită locație pot fi sub supravegherea sau grija specială a unui grup de bătrâni sau lideri. Totuși biserica se poate referi și la toți credincioșii de pretutindeni, adică biserică mondială a lui Dumnezeu.

Putem rezuma ce am spus până aici prin două concepte cruciale: Primul, că biserica constă dintr-un grup de oameni care sunt urmașii lui Isus Cristos. Al doilea, biserica este comunitatea în care Dumnezeu trăiește prin Duhul Sfânt.

3.2. Cum poate lupta biserica împotriva corupției

3.2.1. Centralitatea misiunii holistice în relația dintre biserică și lume. Biserica există datorită misiunii sale. Datorită faptului că cuvântul misiune poate avea o largă semnificație, David Bosch²⁴ ne avertizează „să nu încarcerăm acest cuvânt în preconcepțiile noastre.” În contextul acestui studiu, misiunea include și lupta împotriva corupției deoarece atunci când Dumnezeu cheamă ucenici și îi trimite să fie sare și lumină, să dea gust și să lumineze (aici fiind o referire la *Missio Dei* – Misiunea lui Dumnezeu), asta are de a face cu schimbarea sau transformarea lumii. Atunci când vorbim despre misiunea holistică a bisericii, avem în vedere să nu separăm comunicarea credinței de implicarea socială, așa după cum spun și Bulmer și Hansford:²⁵ Justificarea prin credință și dreptatea,

23 J. Moltmann, *The Church in the Power of the Spirit*. Kent: SCM Press Ltd, 1992, p.66.

24 Bosch, D., *Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission*. Maryknoll, NY: Orbis. 1991, p.9.

25 Bulmer and Hansford, 2009, p.12.

închinarea și acțiunea politică, spiritualul și materialul, schimbarea personală și cea structurală nu pot fi separate.”

Pentru Isus Cristos misiunea holistică însemna plinătatea vieții, atunci când face o declarație puternică despre misiunea Sa pe pământ, în Ioan 10:10: „Eu am venit ca oile Mele să aibă viață și s-o aibă din belșug.” Același lucru le cere ucenicilor să facă după înălțarea Sa la cer. „Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi” (Ioan 20:21). Cristos a venit să dea viață atât dimensiunii vieții spirituale cât și celei sociale. El a slujit atât nevoilor spirituale ale omenirii, care includea iertarea păcatului și eliberarea, dar și nevoilor sociale ale ființelor umane, lucru spre care trebuie să aspire și biserica, ca un răspuns la contextele tragice ale corupției.

3.2.2. Transformarea morală ca o matrice definitorie a luptei bisericii împotriva corupției. După cum am definit-o deja, corupția este comportarea iresponsabilă și imorală a celor cărora li s-a încredințat autoritatea și ea poate opera atât la nivel individual cât și la nivelul societății și al problemelor publice. În consecință, chemarea bisericii este și de a vorbi cu privire la moralitatea publică, deoarece biserica trebuie să îndrume și să ajute societatea să afirme valorile și normele creștine pentru guvernare în cadrul structurilor sociale și politice.²⁶

Atunci când biserica se adresează moralității publice, chipul lui Dumnezeu este respectat deoarece ființa umană este cea mai clară și centrală reflecție a lui Dumnezeu în biserică și societate. Credița în demnitatea umană (corupția desconsideră demnitatea umană) este temelia moralității și astfel un element cheie în viziunea bisericii pentru societate. Obligația bisericii de a participa la formarea caracterului moral al societății este o cerință a credinței și astfel participă la zidirea împărăției lui Dumnezeu. Atunci când biserica se adresează corupției, ea face „lucrarea împărăției” sau „misiune pentru împărăție.”²⁷

3.2.3. Normele și valorile/virtuțile împărăției și biserica ca o comunitate a caracterului. Valorile și normele împărăției cheamă biserica să se focalizeze pe rolul ei public prin care lucrează la zidirea împărăției lui Dumnezeu aici pe pământ. Totuși împărăția lui Dumnezeu rămâne împărăția lui

26 Stackhouse, M.L., *God and globalization*. Volume 4: Globalization and grace. New York, NY: Continuum, 2007, p.107.

27 Oliver O'Donovan, *The ways of judgment*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2005, p.292.

Dumnezeu, iar biserica doar participă la extinderea împărăției. Biserica nu poate determina direcția acestei împărății, ci are mandatul de a perpetua această împărăție.²⁸

Vorbind despre nevoia înnoirii etice și morale ca o precondiție în lupta împotriva corupției, trebuie să înțelegem că acolo unde corupția este foarte mare, distorsionează valorile existente. În consecință, înnoirea valorilor și a normelor trebuie să fie o parte importantă a luptei dusă de biserică împotriva corupției. Atunci când biserica este implicată în lucrarea de regenerare morală, înseamnă că ascultă de chemarea lui Dumnezeu și trebuie să înțeleagă că teologia are sarcina interacțiunii cu presupunerile esențiale ale societății și culturii cu privire la natura ființei umane, dezvoltarea umană, destinul și părtășia umană, cu privire la relația dintre ordinea socială și cea transcendentă, cu privire la modul în care societatea acordă valoare și cum își alege scopurile.²⁹

Este clar că, în acest demers etico-teologic, rolul pe care biserica îl poate juca în lupta împotriva corupției, sursa virtuților ce trebuiesc „generate” sau „regenerate” este Biblia și exemplul și învățătura lui Isus Cristos. Eclesiologia lui Stanley Hauerwas subliniază că biserica trebuie văzută ca o comunitate unică care susține viața etică în societăți.³⁰

3.2.4. Proclamarea adevărului puterii politice și problema limbajului.

Conceptul de rostire a adevărului în fața puterii, este numit o „artă” pentru a indica faptul că implică mai mult decât rostirea unor cuvinte. Este o activitate bine articulată în care rostirea adevărului rezultă într-un dialog între Scriptură și realitățile societății, cu alte cuvinte, rostirea adevărului nu trebuie despărțită de cea mai autoritară sursă a bisericii care este Biblia.³¹ Asta înseamnă că biserica trebuie să învețe limbajul discursului secular și în același timp să rămână fidelă propriului limbaj unic de adresare problemelor publice. Asta este sarcina teologiei publice. Katie Day sugerează că „pentru realizarea unei teologii publice, comunitatea credinței trebuie să găsească un limbaj și o agendă care să aibă sens atât pentru cei

28 Bradley Pace, 2009, p.282-283.

29 Forrester, D.B., *Beliefs, values and policies: Conviction politics in a secular age*, Oxford: Clarendon.1989, p.38.

30 Stanley Hauerwas, *A community of character: Toward a constructive Christian social ethics*. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press.1981, p.1.

31 Sloane, 2011, p. 4-5,11.

din cort, cât și pentru cei din afara cortului, să fie convingătoare pentru ambele comunități și în final să contribuie la binele social.³²

Concluzii

Corupția și nedreptatea sunt probleme globale enorme. Ele distrug umanitatea prin crearea unui mediu unde „oamenii sunt tratați mai puțin decât uman, prejudecata ia amploare, cei puternici asupresc pe cei slabi și creștinii trebuie să apere valorile pe care le cred.”³³ Poate că multe eforturi anti corupție au fost nereușite pentru că a existat tendința de a ne concentra asupra problemei doar dintr-o perspectivă politică, socială și economică și s-a ignorat abordarea dintr-o perspectivă etico-teologică. Biserica din România are o datorie teologică de a lupta împotriva corupției până la starea în care să fie un stat fără corupție, unde „dreptatea și pacea se sărută.”³⁴ Fie ca această viziune atât de mult dorită să fie împlinită curând!

Bibliografie selectivă

- Banfield, E.C., Corruption as a feature of governmental organization. *Journal of Law and Economics* 18:587-609, 1975.
- Bosch, D., *Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission*. Maryknoll, NY: Orbis, 1991.
- Broughton, G., Restorative justice: Opportunities for Christian engagement. *International Journal of Public Theology* 3:299-318, 2009.
- Erickson, M.J., *God the Father Almighty: A contemporary exploration of the Divine Attributes*, Grand Rapids, MI: Baker, 1998.
- Ferguson, B. and Wright, D.F. (eds.), *New Dictionary of Theology*. Illinois, IL: InterVarsity, 1988.
- Forrester, D.B., *Beliefs, values and policies: Conviction politics in a secular age*, Oxford: Clarendon, 1989.
- Gamble, A.J., *Justice. Encyclopedia of biblical and Christian ethics 1987*. Nashville, TN: Thomas Nelson, 1987.
- Gordon, G., *Evangelical advocacy: A response to global poverty. Mission of Church and Role of Advocacy*. Papers, PDF Files, and

32 Katie Day, 2008, p.356.

33 Stackhouse, J.G., *Making the best of it. Following Christ in the real world*: Oxford: Oxford University Press. 2008, p. 311.

34 Psalmul 85:10.

- Presentations. Book 5. Online at: <http://place.asburyseminary.edu/engaginggovernmentpapers/5>. Accesată: 22 Februarie 2020.
- ✦ Gunton, *The promise of Trinitarian theology*. Edinburgh: T. & T. Clark, 1997.
 - ✦ Haller, D. and Shore, C. (eds.), *Corruption: Anthropological perspectives*. London: Pluto, 2005.
 - ✦ Hanke, A., Bribery. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*. Vol. 1. Nashville, TN: Thomas Nelson, 1975
 - ✦ Hauewas, Stanley, *A community of character: Toward a constructive Christian social ethics*. Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press, 1981.
 - ✦ Lange, D.A., Multidimensional conceptualization of organizational corruption control. *Academy of Management Review* 33(3): 710-729, 2008.
 - ✦ Lonsdale, J., Compromised critics: Religion in Kenya's politics. In Knighton, B. (ed.), *Religion and politics in Kenya. Essays in honor of Meddlesome Priest*. New York, NY: Palgrave, Macmillan, 2009.
 - ✦ Lucas, G. and Rubel, W., *The moral foundations of leadership*. Boston, MA: Pearson Education, 2004.
 - ✦ Micah Challenge 2013. Online la: <http://www.micahchallenge.org/beinformed/goodgovernance/theology-and-good-governance/338-goodness-and-good-governance> . Accesat: 2 februarie 2020.
 - ✦ Milovanovic C., *Corruption and human rights: Making the connection*. International Council on Human Rights Policy. Versoix: Switzerland, 2001.
 - ✦ Moltmann, Jurgen, *The Church in the Power of the Spirit*. Kent: SCM Press Ltd, 1992.
 - ✦ Murray, M. & Spalding, A., *Freedom from official corruption as a human right*, Brookings Institution, Washington, DC., 2015.
 - ✦ Nye, J.S., Corruption and political development: A cost-benefit analysis. *American Political Science Review* 61(2):417-427, 1967.
 - ✦ O'Donovan, Oliver, *The ways of judgment*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2005.
 - ✦ Peterson, L.M., Extortion. In *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*. Volume 2, 452, 1975.
 - ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, *Istoria filosofiei, de la începuturi până la Renaștere*, Cluj-Napoca, Presa Universitară clujeană, 2005.
 - ✦ Schleifer, A. and Vishny, R.W., Corruption. *The Quarterly Journal of Economics* 108(3):599-617.

- ✦ Stackhouse, J.G., *Making the best of it. Following Christ in the real world*: Oxford: Oxford University Press, 2008.
- ✦ Stackhouse, M.L., *God and globalization. Volume 4: Globalization and grace*. New York, NY: Continuum, 2007.
- ✦ Vine, W.E., *Expository dictionary of Bible words*. Cambridge: Cambridge University Press, 1985.
- ✦ Weithman, P.J., Nicholas Wolterstorff's "Justice: Rights and Wrongs": An Introduction. *The Journal of Religious Ethics* 37(2):179-192, 2009.
- ✦ Windsor, *Corporate and government corruption: International cooperation and domestic regulation*. In Rahim, M.A., Mackenzie, K.D. and R.T. Golembiewski (eds), *Current Topics in Management*, Vol. 9. Greenwich, CT: JAI., 2004.